

SXEDIO.FW5

5.10.1951: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΠΡΟΧΩΡΕΙ ΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΝΑ ΑΠΟΣΤΕΙΛΕΙ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ. ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΟΙ ΟΥΝΙΣΤΩΝ ΤΣΕΡΤΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΟΝΙ ΗΝΤΕΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Ο ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ ΟΤΑΝ Ο ΝΙΚΗΤΗΣ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΓΟΣ ΑΡΝΕΙΤΑΙ ΝΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΕΙ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Ενώ πλησίαζε η **6η** Νοεμβρίου **1951** κατά την οποία θα συνερχόταν στο Παρίσι η έκτη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, η Εθναρχία συγκάλεσε νέα σύσκεψη του Εθναρχικού Συμβουλίου για τις **5** Οκτωβρίου για καθορισμό γραμμής και λήψη οριστικών αποφάσεων.

Η απόφαση της ήταν οριστική να μη συνεργασθεί με την Αριστερά, αλλά ο Εθνικοαπελευθερωτικός Συνασπισμός της που ελεγχόταν απόλυτα από την Αριστερά, γνωρίζοντας ότι δεν υπήρχε άλλος τρόπος να ακουστούν οι απόψεις του στο Εθναρχικό έκρινε σκόπιμο να απευθυνθεί και πάλι εγγράφως στο Μακάριο.

Η απόφαση του ΕΑΣ λήφθηκε στις **4** Οκτωβρίου, παραμονή της συνεδρίας του Εθναρχικού Συμβουλίου.

Στη συνεδρία του ΕΑΣ εγκρίθηκε και επιστολή στο Μακάριο στην οποία χρησιμοποιούσε πολύ σκληρή γλώσσα. Ο ΕΑΣ καταγορούσε την Εθναρχία και τη δεξιά ότι θα έφερναν ακέραιη την ευθύνη για τη διάσπαση που επικρατούσε.

Ανέφερε ο ΕΑΣ στην επιστολή του στο Μακάριο, την οποία παρακαλούσε όπως θέσει ενώπιον της συνεδρίας του Εθναρχικού Συμβουλίου:

"Μακαριώτατε,

Ο Εθνικοαπελευθερωτικός Συνασπισμός στον οποίο μετέχουν όλες οι Λαϊκές Οργανώσεις με δεκάδες χιλιάδες μέλη θεωρεί καθήκον του να απευθυνθεί για άλλη μια φορά προς τη Μακαριότητα σας σχετικά με την εθνική μας υπόθεση.

1. Από του ιστορικού Δημοψηφίσματος της **15ης** του Γεννάρη του **1950** στο οποίο όλος ο Ελληνικός

κυπριακός λαός, ανεξάρτητα από ιδεολογία και πολιτικά φρονήματα πήρε μέρος πολλά διαβήματα έχουν γίνει και στον τόπο και στο εξωτερικό για την προώθηση του εθνικού μας ζητήματος.

Όλα όμως τα διαστήματα αυτά έγιναν από μέρος της Παράταξης μας και της Παράταξης της Δεξιάς χωριστά.

Στάλθηκαν δύο πρεσβείες στο εξωτερικό και γενικά όλες οι ενέργειες μας στον τόπο και στο εξωτερικό εμφανίζονται διασπασμένες. Γι' αυτή την κατάσταση την απόλυτη ευθύνη φέρει η Εθναρχία και η δεξιά για την παράταξη μας πολλές φορές ως σήμερα ζήτησε όπως οι δύο παρατάξεις συνεργασθούν πάνω στο εθνικό ζήτημα μια και όλοι συμφωνούμε σ' αυτό.

Και ακόμα η παράταξη μας δε δίστασε να κάμει και σοβαρές υποχωρήσεις για να μπορέσει να επιτύχει την ενότητα όλων των δυνάμεων του λαού μας στον εθνικό αγώνα (επιστολές μας προς την Μακαριότητα σας ημερομηνίας **20.3.1950**, **10.6.1950** και **14.7.1951**).

Παρ' όλα αυτά όμως η δεξιά Παράταξη Μακαριώτατε, όχι μόνον δεν θέλησε τη συνεργασία που εμείς προσφέραμε μα αντίθετα ούτε απάντηση δεν μας δινότανε στις επανειλημμένες εκκλήσεις μας και ακόμα εφημερίδες της δεξιάς, κάθε φορά που εμείς αποτεινόμαστε για συνεργασία μας βρίζανε διά των στηλών τους.

Η Εθνική μας υπόθεση με βάση τα παραπάνω είναι σήμερα καταβαραθρωμένη και αυτό εξ αιτίας της διάσπασης. Και ακόμα όλες οι Ελληνικές Κυβερνήσεις των τελευταίων χρόνων καταπρόδωσαν ουσιαστικά την υπόθεση μας μη τολμώντας να υιοθετήσουν το κυπριακό σαν επίσημη εθνική διεκδίκηση, παρά τη θέληση του αδελφού ελληνικού λαού, παραπέμποντας το στις ελληνικές καλένδες.

Και στις πρόσφατες ακόμα εκλογές, κανένα από τα δεξιά κόμματα, δεν έβαλε στο προεκλογικό του πρόγραμμα το Κυπριακό. Μονάχα η ΕΔΑ προς τιμή της υιοθέτησε στο πρόγραμμά της το Εθνικό μας ζήτημα.

Δίπλα σ' αυτά είναι πολύ γνωστό σ' όλους πως η Μεγάλη Βρετανία πολλές φορές επίσημα δήλωσε "ότι

δεν υφίσταται Κυπριακό ζήτημα".

Κατά συνέπεια η λύση του εθνικού μας ζητήματος βρίσκεται στο δικό μας συνεχή, ενιαίο παλλαϊκό αγώνα, στον αγώνα του αδελφού ελληνικού λαού, όπως και στη βοήθεια που θα μας παράσχουν όλοι οι άλλοι λαοί.

Από αφορμή τη δική μας διάσπαση και την καταπρόδοση της υπόθεσης μας από μέρους των κατά καιρούς ελληνικών κυβερνήσεων δεν μπορέσαμε ίσαμε σήμερα να φέρουμε το ζήτημα μας μπροστά στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, προωθώντας το έτσι σημαντικά, κάμνοντας το διεθνές ζήτημα.

Είναι ολοφάνερο Μ<ακαριότητα, πως η όλη τακτική που η δεξιά ακολούθησε ζήμιωσε σε σημαντικό βαθμό- στην ουσία καθόλου δεν προώθησε το εθνικό μας ζήτημα. Με βάση το πιο πάνω γίνεται ολοφάνερο ότι βασικά η προώθηση του εθνικού μας ζητήματος θα πρέπει να στηριχτεί πάνω στις ιδικές μας δυνάμεις και μονάχα σαν οι δυνάμεις του λαού μας είναι ενωμένες θα μπορέσουμε να φέρουμε σε πέρας το δύσκολο αυτό αγώνα.

Με την ευκαιρία που σε λίγο χρονικό διάστημα συνέρχεται στο Παρίσι η γενική συνέλευση του ΟΗΕ, ο ΕΑΣ επαναλαμβάνει για άλλη μια φορά τις προτάσεις του για συνεργασία και ενότητα- προτάσεις που εξασφαλίζουν όλες τις προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή πραγματικά παλλαϊκού εθνικού αγώνα.

Συγκεκριμένα ο ΕΑΣ προτείνει: Να κληθεί διακομματική σύσκεψη στην οποία να συζητηθούν όλες οι απόψεις και να καταρτισθεί κοινό πρόγραμμα. Με την ευκαιρία που συνέρχεται σε λίγο η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ να καταρτισθεί ενιαία πρεσβεία για ανακίνηση του Κυπριακού, ο ΕΑΣ τονίζει ξανά πως είναι έτοιμος να κάμει υποχωρήσεις για την επίτευξη της ενιαίας εμφάνισης του εθνικού μας αγώνα.

Δίπλα στα πιο πάνω και για το συντονισμό του όλου αγώνα, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, να συγκροτηθεί ένα Παγκύπριο Εθνικό Συμβούλιο όλων των Κομμάτων και Οργανώσεων που θα κατευθύνει τον όλο αγώνα,

Μακαριότητα,

Ο καιρός είναι πολύτιμος. Σήμερα όλοι οι υπόδουλοι λαοί διεκδικούν τη λευτεριά τους. Είναι καιρός κι μεις οι Έλληνες κύπριοι να αφήσουμε κατά μέρος όλες τις διαφορές μας και ενωμένοι να διεκδικήσουμε τη λευτεριά μας. Αυτός είναι ο μοναδικός δρόμος που θα μας οδηγήσει στην εθνική μας αποκατάσταση. Ο δρόμος της διάσπασης είναι ολέθριος. Καταδικάζει τον αγώνα μας σε αποτυχία. Ο κάθε ένας θα πρέπει να αναλογισθεί τις ευθύνες του μπροστά στο συμφέρον του λαού και της πατρίδος. Να παραμερισθούν όλες οι μικροφιλοδοξίες και διαφορές. Ο ΕΑΣ ελπίζει πως αυτή τη φορά θα μελετήσετε τις απόψεις μας προσεκτικά και ότι έχοντας υπόψη σας όλες τις συνθήκες που υπάχουν θα συμφωνήσετε κι' εσείς μαζί μας πως οι εισηγήσεις μας είναι οι μόνες σωστές για την προώθηση της εθνικής μας υπόθεσης.

Παρακαλούμε, Μακαριότητα, όπως την επιστολή μας αυτή τη θέσετε μπροστά στο Εθναρχικό Συμβούλιο που συνέρχεται αύριο.

Επαναλαμβάνουμε ότι αντιπροσωπεία μας είναι έτοιμη να συζητήσει το όλο ζήτημα μόλις κληθεί γι' αυτό.

Περιμένοντας σύντομη απάντηση σας
Διατελούμε με σεβασμό
Για το Παγκύπριο Συμβούλιο του ΕΑΣ
Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ.

Όπως φοβόταν η Αριστερά, το Εθναρχικό Συμβούλιο απέρριψε στο καλάθι των αχρήστων τις εισηγήσεις της και προχώρησε στον προγραμματισμό των επομένων ενεργειών μόνο του.

Στη σύσκεψη που έγινε στις 5 Οκτωβρίου ο Μακάριος αποφάσισε να στείλει δικούς του ανθρώπους στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στο Παρίσι για να παρακολουθήσουν τις εργασίες της Συνέλευσης.

Το ανακοινωθέν του Συμβουλίου που συνήλθε υπό την προεδρία του Μακαρίου ήταν ήταν λακωνικό για τις περαιτέρω ενέργειες:

" Ειδική Επιτροπεία, την σύνθεσιν της οποίας θα καθορίση η Εθναρχία εξ αρμοδίων προσώπων διαμενοντων εν Παρισίοις θα παρακολουθήση τας εργασίας της εκεί συνερχομένης συνόδου του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών διά να διαφωτίσει τους διεθνείς κύκλους επί του εθνικού αγώνος, τον οποίον διεξάγει ο Κυπριακός λαός".

Η απόφαση της Εθναρχίας προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων από την Αριστερά με επικεφαλής τον Γενικό Γραμματέα του ΑΚΕΛ Εζεκία Παπαϊωάννου. Ο Παπαϊωάννου σε άρθρο του στις 7 Οκτωβρίου 1951 στο "Νέο Δημοκράτη", εκφραστικό όργανο του ΑΚΕΛ κατηγορήσε την Εθναρχία ότι τασσόταν πλήρως με την ελληνική Κυβέρνηση, ότι προσανατολιζόταν με τους αγγλοαμερικάνους και ότι οδηγούσε τον αγώνα προς τα πίσω:

" Πού οφείλεται αυτή η ταχτική της "Εθναρχίας" που καταβαράρθωσε κι' αποτελμάτωσε την εθνική μας υπόθεση; Οφείλεται στην ευθυγράμμιση της πολιτικής της με την πολιτική της Κυβέρνησης των Αθηνών, που όπως είναι σ' όλους γνωστό, όχι μόνο αρνείται να θέσει το Κυπριακό σαν ελληνική εθνική διεκδίκηση, αλλά και καταπολεμεί κάθε ενέργεια που επιδιώκει την ανακίνηση του στον ΟΗΕ.

Οφείλεται στον προσανατολισμό της "Εθναρχίας" προς τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις της αμερικανοκρατίας και τα περιβόητα ελληνοβρετανικά υποδουλωτικά πλαίσια. Οφείλεται στην ουσιαστική εγκατάλειψη της ενωτικής μας υπόθεσης από μέρους της αστοτισφιλικάδικης ηγεσίας στον τόπο μας".

Η απόφαση της Εθναρχίας για μια πιο μαχητική παρουσία δυσκολευόταν τόσο από την άρνηση της ελληνικής Κυβέρνησης αλλά και ιδιαίτερα από το γεγονός ότι στην Ελλάδα επικρατούσε και πάλι νέα πολιτική κρίση, ενώ στη Μέση ανατολή, συνέβαιναν συγκλονιστικά πράγματα με σοβαρές επιπτώσεις στην Αγγλία: Η Περσία και η Αίγυπτος δημιουργούσαν σ' αυτήν συνεχώς προβλήματα με πολεμική ανάφλεξη στην Αίγυπτο και συγκρούσεις στην περιοχή του Σουέζ

λίγες μέρες αργότερα.

Ταυτόχρονα στην ίδια την Αγγλία επικρατούσε προεκλογική περίοδος που τελικά οδήγησε σε νίκη του Συντηρητικού Γουίνστων Τσέρτσιλ και άνοδο του στην εξουσία. Ο Τσέρτσιλ ανέθεσε το υπουργείο των Εξωτερικών στον Αντονι Ηντεν.

Στην Ελλάδα η πολιτική κρίση είχε αρχίσει από τις **28** Ιουλίου με παραίτηση του Πρωθυπουργού Σοφοκλή Βενιζέλου από την εμφάνιση ενός νέου Πολιτικού, του τέως αρχιστρατήγου Αλέξανδρου Παπάγου, που ίδρυσε ένα νέο κόμμα,-τον Ελληνικό Συναγερμό.

Ο Παπάγος κέρδισε τις εκλογές στις **9** Σεπτεμβρίου **1951**, αλλά όχι με ικανή πλειοψηφία, ώστε να σχηματίσει ισχυρή Κυβέρνηση. Ο Παπάγος που πλειοψήφισε αρνήθηκε να σχηματίσει Κυβέρνηση συνασπισμού με τους Πλαστήρα και Βενιζέλο, πράγμα που δέχθηκε ο Πλαστήρας σε συνεργασία με τον Βενιζέλο.

Ο νέος πρωθυπουργός της Ελλάδας ήταν γνωστός για τη στάση του έναντι του Κυπριακού. Στο παρελθόν είχε αρνηθεί ως πρωθυπουργός να εγείρει το κυπριακό στη Αγγλία, όσο και στον ΟΗΕ κι έτσι η Εθναρχία στην Κύπρο ήταν πολύ συγκρατημένη να πάρει οποιεσδήποτε έντονες αποφάσεις σε μια μεταβατική περίοδο για την Ελλάδα.

Ο Μακάριος δεν ήθελε, στην αρχή τουλάχιστον, να αναλάβει άλλη Κυβέρνηση, εκτός από εκείνην της Ελλάδας το κυπριακό στον ΟΗΕ γιατί φοβόταν όπως έλεγε εκμετάλλευση του από τους ανατολικούς κυρίως.

Όπως αναμενόταν ο Πλαστήρας δεν πήρε θέση στο Κυπριακό και δεν το περιέλαβε καν στις προγραμματικές του δηλώσεις σαν εμφανίστηκε στη Βουλή στις **31** Οκτωβρίου **1951**. Στην ομιλία του όμως είδε πολλά άλλα θέματα που αφορούσαν την Ελλάδα όπως το να εξετάσει τους δεσμούς της χώρας με τους Αγγλοσάξωνες και την εισδοχή της Ελλάδας και της Τουρκίας στο NATO που έγινε ταυτόχρονα στις **20** Σεπτεμβρίου **1951**.

Το γεγονός αυτό δεν διέφυγε της προσοχής του

Κυπρίου βουλευτή Λουκή Ακρίτα που ρώτησε τον Πλαστήρα μόλις τέλειωσε τη ομιλία του:

ΑΚΡΙΤΑΣ: "Ερωτώ την Κυβέρνησιν διά ποίον λόγον δεν συμπεριέλαβεν εις τας προγραμματικές της δηλώσεις το θέμα της Κύπρου, το οποίον απασχολεί όλον τον ελληνικόν λαόν και πως αύτη θα αντιμετωπίση τούτο".

Αντί του Πλαστήρα απάντησε ο Βενιζέλος ως αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και υπουργός των Εξωτερικών:

" Κύριοι Βουλευταί,

θα ήθελα να δηλώσω ακόμη μίαν φοράν ότι κυπριακό ζήτημα υφίσταται, το παρακολουθούμε συστηματικώς και θα επιδιώξωμεν την λύσιν του συμφώνως προς τον Πανελλήνιον πόθον. Λόγω όμως του λεπτού χειρισμού τούτου και των θεσμών φιλίας με την Αγγλίαν η Κυβέρνησις δεν ηθέλησε να περιλάβη τούτο εις τας προγραμματικές της δηλώσεις, αλλ' επαναλαμβάνω ότι δεν θα παύσωμεν να παρακολουθώμεν τούτο επιδιώκοντες την λύσιν του συμφώνως προς τους εθνικούς πόθους".